T004 A HÀM IV 154-Kinh Bà La Bà Đường-Phẩm Phạm Chí

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

154. KINH BAØ-LA-BAØ ÑÖÔØNG1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Phaät du hoùa nöôùc Xaù-veä, truù taïi Ñoâng vieân, trong giaûng ñöôøng Loäc töû maãu2. Baáy giôø, coù hai ngöôøi thuoäc doøng Phaïm chí laø Baø-tö-tra3 vaø Baø-la-baø4, caïo boû raâu toùc, khoaùc aùo ca-sa, chí tín, lìa boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, xuaát gia hoïc ñaïo. Caùc Phaïm chí khaùc thaáy vaäy, chæ trích hoï döõ doäi, noùi nhöõng lôøi raát gay gaét vaø cay ñaéng, raèng: “Doøng Phaïm chí laø hôn heát, khoâng doøng naøo baèng; doøng Phaïm chí laø da traéng, ngoaøi ra ñeàu laø da ñen; Phaïm chí ñöôïc thanh tònh, khoâng phaûi Phaïm chí thì khoâng ñöôïc thanh tònh; Phaïm chí con Phaïm thieân, sanh töø mieäng Phaïm thieân, ñöôïc hoùa sanh töø Phaïm thieân. Caùc oâng boû nôi thuø thaéng maø ñi theo choã thaáp heøn, boû traéng theo ñen. Boïn Sa-moân ñaàu troïc kia bò troùi buoäc vaøo da ñen, neân tuyeät töï, khoâng con caùi. Cho neân, caùc oâng ñaõ laøm chuyeän ñaïi cöïc aùc, phaïm vieäc ñaïi sai laàm." Baáy giôø, vaøo buoåi chieàu, Ñöùc Theá Toân töø thieàn toïa daäy, böôùc xuoáng giaûng

ñöôøng. Ngaøi kinh haønh treân khoaûng ñaát troáng trong boùng maùt cuûa giaûng ñöôøng, roài

noùi phaùp thaäm thaâm vi dieäu cho caùc Tyø-kheo.

Toân giaû Baø-tö-tra töø xa troâng thaáy Ñöùc Theá Toân vaøo buoåi chieàu töø thieàn toïa daäy,

böôùc xuoáng giaûng ñöôøng. Ngaøi kinh haønh treân khoaûng ñaát troáng trong boùng maùt cuûa

giaûng ñöôøng, roài noùi phaùp thaäm thaâm vi dieäu cho caùc Tyø-kheo. Sau khi thaáy nhö vaäy,

Toân giaû Baø-tö-tra noùi:

“Naøy Hieàn giaû Baø-la-baø, neân bieát, Ñöùc Theá Toân, vaøo buoåi chieàu, töø thieàn toïa daäy, böôùc xuoáng giaûng ñöôøng. Ngaøi kinh haønh treân khoaûng ñaát troáng trong boùng maùt cuûa giaûng ñöôøng, roài noùi phaùp thaäm thaâm vi dieäu cho caùc Tyø-kheo. Naøy Hieàn giaû Baø-la-baø, chuùng ta neân ñeán choã Ñöùc Phaät, hoaëc coù theå nhaân ñaây maø ñöôïc nghe Ngaøi noùi phaùp.” Khi aáy, Baø-tö-tra vaø Baø-la-baø lieàn ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu laøm leã, roài ñi kinh haønh

1.
Baûn Haùn, quyeån 39. Paøli, D.27 Agaóóasuttanta. Haùn, bieät dòch, Tröôøng A-haøm 5, “Kinh Tieåu Duyeân”;
No.10 Phaät Thuyeát Baïch Y Kim Traøng Nhò Baø-la-moân Duyeân Khôûi Kinh, Toáng, Thi Hoä dòch.

2.
Ñoâng vieân, Loäc töû maãu giaûng ñöôøng Paøli:
pubbaøraøme Migaøra-maøtu-pasaøde.
3.
Baø-tö-tra Paøli: Vaøseæææha.
4.
Baø-la-baø Paøli: Bhaøradvaøja.
theo sau. Ñöùc Theá Toân quay laïi noùi vôùi hai ngöôøi kia: “Baø-tö-tra, hai Phaïm chí, caùc ngöôi töø boû chuûng toäc Phaïm chí, caïo boû raâu toùc, khoaùc aùo ca-sa, chí tín, lìa boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, xuaát gia hoïc ñaïo; caùc Phaïm chí khaùc thaáy nhö vaäy, khoâng chæ trích caùc ngöôi sao?” Hai ngöôøi kia lieàn baïch: “Quaû thaät vaäy, baïch Ñöùc Theá Toân. Caùc Phaïm chí thaáy nhö vaäy, chæ trích döõ doäi, gay gaét, cay ñaéng.” Ñöùc Theá toân hoûi: “Naøy Baø-tö-tra, caùc Phaïm chí thaáy nhö vaäy, ñaõ chæ trích döõ doäi, gay gaét, cay ñaéng nhö theá naøo?” Baø-tö-tra thöa: “Baïch Theá Toân, caùc Phaïm chí thaáy chuùng con nhö vaäy, noùi nhö theá naøy, ‘Doøng Phaïm chí laø hôn heát, khoâng doøng naøo baèng; doøng Phaïm chí laø da traéng, ngoaøi ra ñeàu laø da ñen; Phaïm chí ñöôïc thanh tònh, khoâng phaûi Phaïm chí thì khoâng ñöôïc thanh tònh; Phaïm chí con Phaïm thieân, sanh töø mieäng Phaïm thieân, ñöôïc hoùa sanh töø Phaïm thieân. Caùc oâng boû nôi thuø thaéng maø ñi theo choã thaáp heøn, boû traéng theo ñen. Boïn Sa-moân ñaàu troïc kia bò troùi buoäc vaøo da ñen, neân tuyeät töï, khoâng con caùi. Cho neân, caùc oâng ñaõ laøm chuyeän ñaïi cöïc aùc, phaïm vieäc ñaïi sai laàm.’ Baïch Theá Toân, caùc Phaïm chí thaáy chuùng con nhö vaäy, ñaõ chæ trích döõ doäi, gay gaét, cay ñaéng nhö vaäy.” Ñöùc Theá Toân noùi: “Naøy Baø-tö-tra, nhöõng lôøi cuûa caùc Phaïm chí quaù ñoäc aùc, heát söùc voâ laïi. Vì sao? Vì hoï ngu si, khoâng kheùo hieåu roõ, khoâng bieát ruoäng toát, khoâng theå töï bieát mình, doù ñoù môùi noùi nhö theá naøy, ‘Phaïm chí chuùng ta laø con Phaïm thieân, sanh töø mieäng Phaïm thieân, ñöôïc hoùa sanh töø Phaïm thieân.’ Vì sao? Naøy Baø-tö-tra, chính Ta, vôùi söï chöùng ñaéc Minh Haïnh voâ thöôïng naøy khoâng chuû tröông thoï sanh öu thaéng, khoâng chuû tröông chuûng toäc, khoâng chuû tröông kieâu maïn, noùi raèng ‘Noù ñeïp loøng Ta; noù khoâng ñeïp loøng Ta5,’ khoâng vì choã ngoài, khoâng vì nöôùc6, khoâng vì sôû hoïc kinh saùch. “Naøy Baø-tö-tra, choã naøo coù hoân nhaân7, nôi ñoù môùi coù theå noùi veà thoï sanh, veà chuûng toäc, veà kieâu maïn, noùi, ‘Noù ñeïp loøng Ta, khoâng ñeïp loøng Ta; vì choã ngoài, vì nöôùc uoáng vaø vì sôû hoïc kinh saùch. “Naøy Baø-tö-tra, neáu ai chuû tröông thoï sanh, chuû tröông chuûng toäc, chuû tröông kieâu maïn, ngöôøi aáy caùch bieät quaù xa ñoái vôùi söï chöùng ñaéc Minh Haïnh voâ thöôïng cuûa Ta. Naøy Baø-tö-tra, noùi veà thoï sanh, veà chuûng toäc, veà kieâu maïn, noùi: ‘Noù ñeïp loøng Ta, khoâng ñeïp loøng ta,’ vì choã ngoài, vì nöôùc uoáng vaø vì sôû hoïc kinh saùch thì caùch bieät vôùi söï chöùng ñaéc Minh Haïnh voâ thöôïng cuûa ta. “Laïi nöõa, naøy Baø-tö-tra, ôû ñaây coù ba giai caáp8 khieán cho khoâng phaûi taát caû moïi ngöôøi cuøng tranh luaän vôùi nhau, thieän vaø baát thieän laãn loän, ñöôïc caùc baäc Thaùnh khen ngôïi hoaëc khoâng khen ngôïi. Theá naøo laø ba? Ñoù laø: doøng

Saùt-lôïi, doøng Phaïm chí, doøng Cö só.

5. Cf. D.3 Ambaæiha-suttanta: jaøtivaødo vaø vuccati, gottavaødo vaø vuccati manavaødo vaø vuccati, 'arahasi vaø maö na vaø maö tvaö arahasì ti, "thuyeát veà thoï sanh (huyeát thoáng), thuyeát veà chuûng toäc, thuyeát veà kieâu maïn, raèng 'Ngöôi xöùng vôùi ta; ngöôi khoâng xöùng vôùi ta'." 6. Choã ngoài vaø nöôùc (Paøli: aøsanaö vaø udakaö vaø), tieâu chuaån öu tieân giai caáp. 7. Paøli, tham chieáu D.3 Ambaæææha, ñaõ daãn. 8. Baûn Paøli: boán giai caáp, keå luoân caû sudda.

"Naøy Baø-tö-tra, yù ngöôi theá naøo? Ngöôøi Saùt-lôïi coù saùt sanh, troäm caép, taø daâm, noùi laùo cho ñeán taø khieán; ngöôøi Cö só cuõng vaäy, chöù khoâng phaûi Phaïm chí (môùi laøm nhöõng chuyeän ñoù chaêng)?" Baø-tö-tra raèng: "Baïch Ñöùc Theá Toân, doøng Saùt-lôïi cuõng coù ngöôøi saùt sanh, troäm caép, taø daâm, noùi laùo, cho ñeán taø kieán vaø doøng Phaïm chí, Cö só cuõng vaäy." Ñöùc Theá Toân hoûi: "Naøy Baø-tö-tra, yù ngöôi theá naøo? Chæ coù ngöôøi Phaïm chí môùi xa lìa saùt sanh, ñoaïn tröø saùt sanh, troäm caép, taø daâm, noùi laùo, cho ñeán xa lìa taø kieán, ñöôïc chaùnh kieán; coøn Saùt- lôïi, Cö só thì khoâng nhö vaäy chaêng?" Baø-tö-tra thöa raèng: "Baïch Ñöùc Theá Toân, Phaïm chí cuõng coù ngöôøi xa lìa saùt sanh, ñoaïn tröø saùt sanh, troäm caép, taø daâm, noùi laùo, cho ñeán xa lìa taø kieán, ñöôïc chaùnh kieán, vaø Saùt-lôïi, Cö só cuõng vaäy." Ñöùc Theá Toân hoûi: "Naøy Baø-tö-tra, yù ngöôi theá naøo? Neáu coù voâ löôïng phaùp aùc, baát thieän, thì ñoù chæ laø vieäc laøm cuûa Saùt-lôïi, Cö só, chöù khoâng phaûi Phaïm chí chaêng? Vaø neáu coù voâ löôïng phaùp thieän, thì ñoù chæ laø vieäc laøm cuûa Phaïm chí chöù chaúng phaûi Saùt-lôïi, Cö só?" Baø-tö-tra thöa raèng: "Baïch Theá Toân, neáu coù voâ löôïng phaùp aùc, baát thieän thì haøng Saùt-lôïi, Cö só kia cuõng coù theå laøm, maø Phaïm chí cuõng vaäy. Neáu coù voâ löôïng phaùp thieän, thì Phaïm chí cuõng coù theå laøm, vaø Saùt-lôïi, Cö só cuõng vaäy." "Naøy Baø-tö-tra, neáu coù voâ löôïng phaùp aùc, baát thieän, maø tuyeät ñoái chæ coù Saùt-lôïi laøm, chöù khoâng phaûi Phaïm chí laøm, vaø neáu coù voâ löôïng phaùp thieän, maø tuyeät ñoái chæ coù Phaïm chí laøm chöù khoâng phaûi Saùt-lôïi, Cö só laøm, thì caùc Phaïm chí kia coù theå noùi nhö theá naøy, 'Phaïm chí chuùng ta laø con Phaïm thieân, sanh ra töø mieäng Phaïm thieân, hoùa sanh töø Phaïm thieân.' Vì sao? Naøy Baø-tö-tra, ngöôøi ta thaáy moät nöõ Phaïm chí vöøa môùi laáy choàng, sau khi laáy choàng thì naøng mang thai vaø sau ñoù laïi thaáy naøng sanh ra moät beù trai, hoaêc laø moät beù gaùi. Naøy Baø-tö-tra, nhö vaäy, caùc Phaïm chí cuõng y theo phaùp theá gian sanh ra töø saûn ñaïo, theá nhöng hoï laïi noùi laùo, vu baùng Phaïm thieân maø noùi nhö theá naøy, 'Phaïm chí chuùng ta laø con Phaïm thieân, sanh töø mieäng Phaïm thieân, hoùa sanh töø Phaïm thieân.' "Naøy Baø-tö-tra, neáu moät thieän nam töû, baát luaän chuûng toäc hay taùnh danh naøo, töø boû chuûng toäc, caïo boû raâu toùc, khoaùc aùo ca-sa, chí tín, lìa boû gia ñình, theo Ta hoïc ñaïo, thì coù theå noùi nhö theá naøy, 'Phaïm chí chuùng toâi laø con Phaïm thieân, sanh töø mieäng Phaïm thieân, hoùa sanh töø Phaïm thieân9.' Vì sao? Naøy Baø-tö-tra, vì thieän nam töû aáy vaøo trong Chaùnh phaùp luaät cuûa Ta, thoï laõnh Chaùnh phaùp vaø Giôùi luaät, ñeán ñöôïc bôø beân kia, ñoaïn nghi, tröø hoaëc, khoâng coù do döï, ñoái vôùi Phaùp cuûa Ñaáng Theá Toân ñaõ ñöôïc voâ sôû uùy. Cho

neân, ngöôøi aáy ñaùng noùi nhö theá naøy, ‘Phaïm chí chuùng ta laø con Phaïm thieân, sanh töø mieäng Phaïm thieân, hoùa sanh töø Phaïm thieân.’ “Naøy Baø-tö-tra, Phaïm thieân ñoù laø noùi Nhö Lai, Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc. Bôûi vì Phaïm laø Nhö Lai, Maùt laïnh laø Nhö Lai, Khoâng phieàn khoâng nhieät, Khoâng lìa Nhö laø Nhö Lai10.

9. Baûn Paøli: Bhagavato’ mhi putto oraso mukhato jaøto dhammajo dhammanimito dhammadayaøko, “Chuùng toâi laø con cuûa Theá Toân; sanh ra töø mieäng cuûa Theá Toân; ñöôïc sanh ra bôûi Phaùp; ñöôïc saùng taïo bôûi Phaùp, laø keû thöøa töï Phaùp”. 10. Haùn: laõnh thò Nhö Lai, voâ phieàn voâ nhieät, baát ly nhö, thò Nhö Lai Paøli:

“Naøy Baø-tö-tra, yù ngöôi theá naøo? Nhöõng ngöôøi hoï Thích coù haï yù yeâu quyù, kính troïng, cuùng döôøng, phuïng söï Ba-tö-naëc, vua nöôùc Caâu-taùt-la chaêng?” Baø-tö-tra thöa: “Baïch Theá Toân, coù.” Ñöùc Theá Toân hoûi: “Naøy Baø-tö-tra, yù ngöôi theá naøo? Neáu nhöõng ngöôøi hoï Thích haï yù yeâu kính, quyù troïng, cuùng döôøng, phuïng söï vua Ba-tö-naëc nöôùc Caâu-taùt-la thì nhö vaäy, vua Ba-tö-naëc nöôùc Caâu-taùt-la ñoái vôùi baûn thaân coù haï yù, yeâu kính, quyù troïng, cuùng döôøng, phuïng söï Ta chaêng?” Ñaùp raèng: “Nhöõng ngöôøi hoï Thích maø haï yù, yeâu kính, quyù troïng, cuùng döôøng, phuïng söï vua Ba- tö-naëc nöôùc Caâu-taùt-la, thì vieäc naøy khoâng coù gì laï. Neáu vua Ba-tö-naëc nöôùc Caâu-taùt-la maø haï yù, yeâu quyù, kính troïng, cuùng döôøng, phuïng söï Ñöùc Theá Toân, thì vieäc naøy raát kyø laï.” Ñöùc Theá Toân noùi: “Naøy Baø-tö-tra, vua Ba-tö-naëc nöôùc Caâu-taùt-la ñoái vôùi baûn thaân Ta maø haï yù, yeâu quyù, kính troïng, cuùng döôøng, phuïng söï Ta, khoâng phaûi vôùi yù nghó raèng, ‘Sa-moân Cuø-ñaøm thuoäc chuûng toäc raát cao, coøn ta chuûng toäc quaù thaáp. Sa-moân Cuø-ñaøm taøi baûo raát nhieàu, coøn ta taøi baûo quaù ít. Sa-moân Cuø-ñaøm hình saéc raát ñeïp, coøn ta hình saéc thoâ kòch. Sa-moân Cuø- ñaøm coù oai thaàn lôùn, coøn ta oai thaàn quaù ít. Sa-moân Cuø-ñaøm coù trí tueä thieän coøn ta coù trí tueä aùc.’ Nhöng naøy Baø-tö-tra, vua Ba-tö-naëc nöôùc Caâu-taùt-laø chæ vì yeâu kính, toân troïng Phaùp vaø cuùng döôøng Phaùp, vì phuïng söï Phaùp cho neân ñoái vôùi baûn thaân Ta, maø haï yù, yeâu quyù, kính troïng, cuùng döôøng, phuïng söï Ta.” Baáy giôø Ñöùc Theá Toân noùi vôùi Tyø-kheo raèng: “Naøy Baø-tö-tra, coù moät luùc taát caû theá gian naøy ñeàu hoaïi dieät. Khi theá gian naøy hoaïi, caùc chuùng sanh sanh leân coõi trôøi Hoaûng duïc11; ôû trong coõi aáy, saéc vi dieäu, do yù hoùa sanh. Taát caû chi tieát vaø caùc caên ñeàu ñaày ñuû, duøng hyû laøm moùn aên, töï thaân phaùt saùng, bay leân hö khoâng, soáng laâu trong tònh saéc12. “Naøy Baø-tö-tra, trong moät thôøi gian quaû ñaát naøy traøn ngaäp nöôùc13, do gioù thoåi qua vaø khuaáy ñoäng treân maët nöôùc ñoùng laïi moät lôùp tinh, hoøa hieäp gioáng nhö söõa chín ñoùng vaùng vaø ñoâng laïi thaønh moät lôùp tinh. Cuõng vaäy, Baø-tö-tra, coù moät thôøi gian quaû ñaát naøy traøn ngaäp nöôùc, do gioù thoåi vaø khuaáy ñoäng, treân maët nöôùc ñoâng laïi vaø hôïp tuï hoøa hôïp thaønh moät lôùp tinh, töø ñoù sanh ra vò cuûa ñaát14, coù saéc, coù höông vò. Saéc noù nhö theá naøo? Gioáng nhö saéc cuûa sanh toâ, vaø saéc cuûa thuïc toâ. Vaø vò cuûa noù nhö theá naøo? Nhö vò maät ong. “Naøy Baø-tö-tra, coù

moät thôøi gian khi theá giôùi naøy trôû laïi thôøi kyø thaønh laäp, coù nhöõng chuùng sanh, sanh treân coõi trôøi Hoaûng duïc, tuoåi thoï heát, nghieäp heát, phöôùc heát, maïng chung, sanh trôû laïi laøm ngöôøi, sanh vaøo theá gian naøy, cuõng vôùi saéc töôùng thuø dieäu vaø do hoùa sanh; taát caû chi tieát vaø caùc caên ñeàu ñaày ñuû, duøng hyû laïc laøm thöùc aên, töï thaân phaùt saùng, bay trong hö khoâng, soáng laâu daøi trong tònh saéc.

tathaøgatassa h'etam... adhivacanaö, dhammakaøyo iti pi brahmakaøyo iti pi dhammabhuøto iti pi brahmabhuøto iti pi, "Nhöõng töø ngöõ naøy ñoàng nghóa vôùi Nhö Lai, Phaùp thaân, Phaïm thaân, Phaùp theå, Phaïm theå". 11. Hoaûng duïc thieân Paøli: AØbhassara. cuõng dòch laø Quang aâm thieân, hay Cöïc quang thieân. 12. Paøli: subhaæaehaøyin, soáng trong phöôùc laïc thuaàn tònh. 13. Baûn Paøli: ekodakì-bhuøtaö... andhakaøro andhakaøra-timisaø, chæ toaøn nöôùc, moät maøu ñen saåm toái taâm. 14. Paøli: rasa-paæhavì, vò ñaát, hay ñaát döôùi daïng dòch vò (theå loûng).

"Naøy Baø-tö-tra, baáy giôø ôû trong theá giôùi ñoù khoâng coù maët trôøi, maët traêng, cuõng khoâng coù tinh tuù, khoâng coù ngaøy ñeâm, khoâng coù moät thaùng hay nöûa thaùng, khoâng coù ngaøy giôø, khoâng coù naêm. Naøy Baø-tö-tra, ngay vaøo luùc ñoù, khoâng coù cha, khoâng coù meï, khoâng coù trai hay gaùi, laïi cuõng khoâng coù chuû nhaân vaø toâi tôù, chæ moät loaïi chuùng sanh nhö nhau maø thoâi. Roài coù moät chuùng sanh tham aên, khoâng lieâm khieát, ñaõ nghó nhö theá naøy, 'Vò cuûa ñaát nhö theá naøo? Ta thöû duøng ngoùn tay moùc moät ít ñaát naøy neám thöû.' Khi aáy chuùng sanh naøy beøn duøng ngoùn tay moùc ñaát ñoù maø neám thöû. Nhö vaäy, chuùng sanh ñaõ bieát vò cuûa ñaát. Ngöôøi aáy laïi muoán ñöôïc aên. Baáy giôø chuùng sanh ñoù laïi nghó nhö theá naøy, 'Sao laïi phaûi neám vò cuûa ñaát baèng ngoùn tay cho nhoïc söùc. Ta haõy duøng baøn tay voùc laáy vò ñaát naøy maø aên.' Khi ñoù chuùng sanh naøy beøn duøng tay voùc laáy vò ñaát naøy maø aên. "Trong soá caùc chuùng sanh kia laïi coù nhöõng chuùng sanh khaùc thaáy caùc chuùng sanh naøy moãi ngöôøi duøng tay voùc laáy vò ñaát maø aên, beøn nghó nhö theá naøy, 'Caùi naøy thaät laø hay, caùi naøy thaät laø khoaùi, chuùng ta coù theå duøng tay voùc laáy vò ñaát naøy ñeå aên.' Roài caùc chuùng sanh lieàn duøng tay voùc laáy vò ñaát naøy ñeå aên. Khi hoï ñaõ duøng tay voùc laáy vò ñaát naøy ñeå aên nhö vaäy vaø nhö vaäy, thaân hoï trôû thaønh daøy, trôû thaønh naëng, thaønh cöùng. Neáu tröôùc kia hoï coù saéc thanh tònh, thì luùc aáy bò maát, töï nhieân sanh ra toái taêm. "Naøy Baø-tö-tra, phaùp cuûa theá gian töï nhieân coù ñieàu naøy: neáu söï toái taêm ñaõ sanh ra, thì maët trôøi, maët traêng taát xuaát hieän. Maët trôøi, maët traêng ñaõ xuaát hieän, thì caùc tinh tuù cuõng xuaát hieän; tinh tuù xuaát hieän, töùc thì thaønh ngaøy ñeâm, thaønh ngaøy ñeâm roài, thì lieàn coù moät thaùng hay nöûa thaùng coù ngaøy giôø vaø coù naêm. Hoï aên vò cuûa ñaát vaø soáng ñôøi raát laâu. "Naøy Baø-tö-tra, neáu chuùng sanh naøo aên nhieàu vò cuûa ñaát, thì saéc da thaønh xaáu, neáu aên ít vò cuûa ñaát thì saéc da ñeïp; töø ñoù coù söï phaân bieät hôn keùm veà maøu saéc. Nhaân maøu saéc hôn keùm cho neân moãi moãi chuùng sanh coù nhöõng lôøi khinh maïn laãn nhau, 'Saéc da cuûa ta hôn, saéc cuûa oâng khoâng

baèng.’ Nhaân maøu saéc hôn keùm maø sanh ra söï khimh maïn vaø aùc phaùp, cho neân vò cuûa ñaát lieàn maát. Khi vò cuûa ñaát ñaõ maát, caùc chuùng sanh kia lieàn tuï taäp nhau laïi, khoùc loùc naõo neà vaø noùi nhö theá naøy, ‘Hôõi oâi vò ñaát! Hôõi oâi vò ñaát!’ Cuõng nhö ngöôøi ñôøi nay ngaäm tan vaät ngon; chuùng khoâng noùi chöõ cuûa thôøi xöa, tuy thoï trì maø khoâng bieát nghóa15. Söï quaùn saùt yù nghóa cuõng ñöôïc noùi nhö vaäy. “Naøy Baø-tö-tra, sau khi vò cuûa ñaát maát, chaát beùo cuûa ñaát16 coù saéc, höông, vò sanh ra cho caùc chuùng sanh kia. Saéc noù nhö theá naøo? Nhö saéc cuûa sanh toâ vaø thuïc toâ. Vò nhö theá naøo? Nhö vò cuûa maät ong. Chuùng sanh kia aên chaát beùo cuûa ñaát naøy maø toàn taïi ôû theá gian trong moät thôøi gian laâu daøi. “Naøy Baø-tö-tra, neáu chuùng sanh naøo aên chaát beùo cuûa ñaát nhieàu thì saéc da xanh xaáu, ngöôøi aên chaát beùo cuûa ñaát ít thì coù saéc da ñeïp, töø ñoù coù söï phaân bieät hôn keùm veà saéc da. Nhaân maøu saéc coù hôn keùm cho neân moãi moãi chuùng sanh cuøng noùi nhau lôøi khinh maïn: ‘Saéc cuûa ta hôn, saéc cuûa oâng khoâng baèng.’ Do saéc hôn keùm maø sanh ra khinh maïn vaø aùc phaùp, cho neân chaát chaát beùo cuûa ñaát lieàn tieâu maát. Khi chaát beùo cuûa ñaát tieâu maát, caùc chuùng sanh kia lieàn nhoùm hoïp nhau laïi, khoùc loùc naõo neà vaø noùi nhö theá naøy: ‘Hôõi ôi chaát beùo cuûa ñaát! Hôõi ôi chaát beùo cuûa ñaát!’ Cuõng nhö ngöôøi ñôøi nay bò ngöôøi khaùc maéng; chuùng

15. Paøli: tad eva poraøòaö aggaóóaö akkharaö anupatanti, na tv ev’ assa atthaö aøjaønanti, chuùng noùi theo vaên töï aáy cuûa thöôïng coå, maø khoâng bieát yù nghóa cuûa noù. 16. Haùn: ñòa phì Paøli: bhuømi-pappaæaka, moät thöù baùnh (söûa boø troän vôùi gaïo) cuûa ñaát. No.1(5) dòch laø ñòa bính

khoâng noùi chöõ cuûa thôøi xöa, tuy thoï trì maø khoâng bieát nghóa17. Söï quaùn saùt yù nghóa cuõng ñöôïc noùi nhö vaäy. “Naøy Baø-tö-tra, sau khi chaát beùo cuûa ñaát tieâu maát, moät loaïi baø-la18 coù saéc, coù höông vò sanh ra cho caùc chuùng sanh kia. Saéc noù nhö theá naøo? Nhö saéc hoa ñaøm. Vò noù nhö theá naøo? Nhö vò maät ong tinh chaát. Hoï aên daây baø-la naøy maø toàn taïi ôû theá gian trong thôøi gian laâu daøi. “Naøy Baø-tö-tra, neáu chuùng sanh naøo aên baø-la nhieàu thì saéc da thaønh xaáu, ngöôøi aên ít baø-la thì coù saéc da ñeïp. Töø ñoù coù söï phaân bieät hôn keùm veà maøu da. Nhaân saéc coù hôn keùm, cho neân moãi moãi chuùng sanh noùi lôøi khinh maïn vôùi nhau raèng, ‘Saéc ta hôn, saéc oâng khoâng baèng.’ Nhaân saéc coù hôn keùm maø sanh khinh maïn vaø aùc phaùp, cho neân baø-la lieàn dieät maát. Khi baø-la ñaõ dieät maát, caùc chuùng sanh kia lieàn nhoùm hoïp nhau laïi, khoùc loùc naõo neà vaø noùi nhö theá naøy: ‘Hôõi ôi baø-la! Hôõi ôi baø-la!’ Cuõng nhö ngöôøi ñôøi nay bò ngöôøi khaùc maéng; chuùng khoâng noùi chöõ cuûa thôøi xöa, tuy thoï trì maø khoâng bieát nghóa. Söï quaùn saùt yù nghóa cuõng ñöôïc noùi nhö vaäy. “Naøy Baø-tö-tra, sau khi baø-la dieät maát, loaïi neáp töï nhieân19 sanh ra cho caùc chuùng sanh kia. Traéng tinh, khoâng voû cuõng khoâng coù caùm, traáu; daøi boán taác. Sôùm mai caét chieàu sanh, chieàu caét saùng sanh; luùa chín coù vò muoái, khoâng coù muøi soáng. Chuùng sanh aên loaïi neáp töï nhieân naøy. Sau khi hoï aên neáp töï nhieân naøy, töùc thì sanh ra söï khaùc nhau veà thaân hình. Hoaëc coù chuùng sanh trôû thaønh hình daïng con trai, hoaëc coù chuùng sanh trôû thaønh

hình daïng con gaùi. Sau khi caùc chuùng sanh naøy trôû thaønh hình trai vaø hình gaùi, hoï thaáy nhau beøn noùi nhö theá naøy: 'OÂi, aùc chuùng sanh ra ñôøi! AÙc chuùng sanh ra ñôøi!' "Naøy Baø-tö-tra, aùc chuùng sanh ñoù laø noùi ngöôøi ñaøn baø. Khi chuùng sanh kia ñaõ trôû thaønh hình trai vaø hình gaùi, thì hoï nhìn ngaém nhau. Nhìn ngaém nhau roài, nhìn kyõ nhau baèng maét; maét nhìn kyõ roài, thì hoï nhieãm nhau; nhieãm nhau roài, lieàn sanh böùt röùt; böùt röùt roài, thì aùi tröôùc nhau; aùi tröôùc nhau roài, hoï laøm chuyeän daâm duïc. Neáu hoï bò baét gaëp trong luùc haønh duïc, ngöôøi ta beøn duøng caây, ñaù, hoaëc duøng gaäy, ñaát cuïc maø ñaùnh, neùm, vaø noùi nhö theá naøy: 'OÂi, boïn hoï xaáu xa, laøm vieäc phi phaùp! Taïi sao chuùng sanh laøm chung nhau chuyeän nhö vaäy?' Cuõng nhö ngöôøi thôøi nay khi röôùc vôï môùi ngöôøi ta raûi hoa, hay buoâng ruõ nhöõng traøng hoa vaø noùi nhö theá naøy: 'Chuùc coâ daâu bình an! Chuùc coâ daâu bình an!'20 Ñoù laø vieäc maø xöa kia thì ngöôøi ta gheùt, coøn nay thì ngöôøi ta yeâu. "Naøy Baø-tö-tra, cuõng coù chuùng sanh gheùt phaùp baát tònh, gheâ tôûm, sæ nhuïc, hoå theïn, ngöôøi ñoù lieàn xa ñaùm ñoâng21 töø moät ngaøy, hai ngaøy, ñeán saùu baûy ngaøy, nöûa thaùng, moät thaùng cho ñeán moät naêm. "Naøy Baø-tö-tra, neáu chuùng sanh naøo muoán laøm vieäc baát tònh naøy, thì ngöôøi aáy beøn laøm nhaø vaø noùi nhö theá naøy: 'Ta laøm chuyeän xaáu trong naøy! Ta laøm chuyeän xaáu trong naøy!' Naøy Baø-tö-tra, ñoù laø nhaân duyeân ñaàu tieân trong theá gian coù phaùp döïng nhaø. Ñoù laø trí baäc nhaát kyø cöïu, ñuùng nhö phaùp, chöù chaúng phaûi khoâng nhö phaùp. Nhö phaùp laø toân quyù giöõa loaøi ngöôøi22.

17.

Xem cht.15 treân.

18.

Baø-la Paøli: badaølataø, moät loaïi daây leo hay boø. No.1(5) dòch laø laâm ñaèng daây saén, hay daây leo röøng.

19.

Töï nhieân canh meã Paøli: akaæahapaøko saøli, thöù thoùc luùa töï chín, khoâng caàn canh taùc.

20.

Trong baûn Paøli: bò nhöõng ngöôøi khaùc neùm tro, buøn ñaát, hay phaân boø, vaø nhieác maéng.

21.

Trong baûn Paøli, nhöõng con ngöôøi haønh daâm ñaàu tieân bò coäng ñoàng xa laùnh.

22.

Paøli: dhammo hi... seæeho jane tasmiö diæehe c' eva dhamme abhisamparaøyaó ca, "Phaùp laø toái thöôïng

"ÔÛ ñaây, coù moät chuùng sanh löôøi bieáng. Ngöôøi aáy nghó nhö theá naøy: 'Taïi sao ta phaûi moãi böõa ñi laáy neáp töï nhieân? Sao ta khoâng laáy luoân cho ñuû aên moät ngaøy?' Ngöôøi aáy beøn gom laáy gaïo aên cho moät ngaøy. Khi aáy, coù moät

chuùng sanh khaùc noùi vôùi ngöôøi aáy raèng: ‘Naøy Chuùng sanh, oâng ñi laáy gaïo vôùi toâi chaêng?’ Vò aáy traû lôøi: ‘Toâi ñaõ gom ñuû. OÂng ñi laáy moät mình vaäy.’ “Chuùng sanh kia nghe roài, lieàn nghó nhö theá naøy: ‘Thaät laø hay, thaät laø khoaùi! Ta cuõng coù theå laáy luoân gaïo aên cho ngaøy mai chaêng?’ Ngöôøi naøy beøn laáy luoân gaïo cho ngaøy mai. “Laïi coù moät chuùng sanh khaùc noùi vôùi ngöôøi naøy raèng: ‘Naøy Chuùng sanh! OÂng haõy ñi laáy gaïo vôùi toâi chaêng?’ Chuùng sanh kia ñaùp: ‘Toâi ñaõ laáy luoân gaïo cho ngaøy mai, oâng ñi moät mình vaäy.’ Chuùng sanh naøy nghe roài, beøn nghó nhö theá naøy: ‘Thaät laø hay, thaät laø khoaùi! Ta nay neân laáy gaïo aên luoân trong baûy ngaøy.’ Khi chuùng sanh naøy laáy loaïi luùa töï nhieân tích tuï raát nhieàu; luùa neáp ñöôïc caát beøn sanh ra voû vaø caùm, caét laáy cho ñeán baûy ngaøy cuõng sanh voû vaø caùm. Caét ñeán ñaâu, choã aáy khoâng coøn moïc trôû laïi nöõa. “Baáy giôø, caùc chuùng sanh môùi cuøng nhoùm hoïp, khoùc loùc naõo neà maø noùi theá naøy: ‘Chuùng ta ñaõ laøm phaùt sanh phaùp aùc, baát thieän; boïn chuùng ta caát chöùa gaïo ñeå laâu. Vì sao? Bôûi leõ, chuùng ta tröôùc kia coù saéc töôùng thuø dieäu, vaø do yù hoùa sanh; taát caû chi tieát vaø caùc caên ñeàu ñaày ñuû, duøng hyû laøm thöùc aên, töï nhieân choùi saùng, bay trong hö khoâng, soáng laâu daøi vôùi tònh saéc. Chuùng ta sanh ra vò cuûa ñaát coù saéc, höông, vò. Saéc nhö theá naøo? Nhö saéc cuûa sanh toâ vaø thuïc toâ. Vò theá naøo? Vò nhö maät ong. Chuùng ta aên vò cuûa ñaát vaø toàn taïi trong moät thôøi gian laâu daøi. Chuùng ta neáu aên nhieàu vò cuûa ñaát, saéc da thaønh xaáu. Ngöôøi aên vò cuûa ñaát ít, thì coù saéc da ñeïp. Töø ñoù coù söï phaân bieät hôn keùm veà maøu saéc. Nhaân maøu saéc hôn keùm, cho neân chuùng ta moãi ngöôøi cuøng noùi lôøi khinh maïn nhau raèng: ‘Saéc ta hôn, saéc ngöôi khoâng baèng.’ Nhaân saéc coù hôn keùm maø sanh ra khinh maïn vaø aùc phaùp, cho neân vò cuûa ñaát lieàn tieâu maát. Sau khi vò cuûa ñaát tieâu maát, loaïi chaát beùo cuûa ñaát, coù saéc, höông, vò sanh ra cho chuùng ta. Saéc nhö theá naøo? Nhö saéc cuûa sanh toâ, thuïc toâ. Vò nhö theá naøo? Vò nhö maät ong. Chuùng ta aên chaát beùo cuûa ñaát maø toàn taïi ôû theá gian trong moät thôøi gian laâu daøi. Ngöôøi naøo aên chaát beùo cuûa ñaát nhieàu thì saéc da thaønh xaáu; ngöôøi aên chaát beùo cuûa ñaát ít thì saéc da ñeïp. Töø ñoù coù söï phaân bieät hôn keùm veà maøu saéc. Vì saéc coù hôn keùm, cho neân chuùng ta moãi ngöôøi cuøng noùi lôøi khinh maïn nhau: ‘Saéc ta hôn, saéc ngöôi khoâng baèng.’ Vì saéc hôn keùm maø sanh ra khinh maïn vaø aùc phaùp, cho neân chaát beùo cuûa ñaát lieàn tieâu maát. Sau khi chaát beùo cuûa ñaát tieâu maát, loaïi baø-la, coù saéc, höông, vò sanh ra cho chuùng ta. Saéc nhö theá naøo? Saéc nhö hoa ñaøm. Vò nhö theá naøo? Nhö vò maät ong tinh chaát. Chuùng ta aên baø- la maø toàn taïi ôû theá gian laâu daøi. Ngöôøi naøo neáu aên baø-la nhieàu, thì saéc da thaønh xaáu, ngöôøi aên baø-la ít, thì coù saéc da ñeïp. Töø ñoù coù söï phaân bieät hôn keùm veà maøu saéc. Nhaân saéc coù hôn keùm cho neân chuùng ta moãi ngöôøi cuøng noùi lôøi khinh maïn nhau raèng: ‘Saéc ta hôn, saéc ngöôi khoâng baèng.’ Nhaân saéc hôn keùm maø sanh ra khinh maïn vaø aùc phaùp, cho neân baø-la lieàn tieâu maát. Sau khi baø-la maát, loaïi neáp töï nhieân sanh ra cho chuùng ta, traéng tinh, khoâng voû, cuõng khoâng caùm, traáu; daøi boán taác, saùng caét chieàu sanh, chieàu caét saùng

sanh, luùa chín coù chaát muoái, khoâng coù muøi soáng. Chuùng ta aên neáp töï nhieân kia. Khi chuùng ta tích tuï loaïi neáp töï nhieân raát nhieàu; neáp luùa ñöôïc caát lieàn sanh voû, caùm, caét cho ñeán baûy ngaøy cuõng sanh voû, caùm; caét ñeán ñaâu, choã ñoù khoâng coøn moïc trôû laïi nöõa. Vaäy chuùng ta phaûi laøm thaønh ruoäng, vaø caém moác chaêng?' "Roài caùc chuùng sanh aáy laøm ruoäng, gieo gioáng vaø caém moác. Trong khi ñoù coù moät

trong ñôøi, trong hieän taïi, vaø trong ñôøi sau".

chuùng sanh ñaõ coù luùa cuûa mình, coøn vaøo ruoäng ngöôøi khaùc maø laáy troäm luùa. Ngöôøi chuû

ruoäng thaáy vaäy beøn noùi nhö theá naøy: 'Chao oâi! Chuùng sanh xaáu aùc ñaõ ra ñôøi! Taïi sao

ngöôi laøm nhö vaäy? Ngöôi coù luùa cuûa ngöôi maø coøn vaøo ruoäng cuûa ngöôøi khaùc laáy troäm

luùa; haõy ñi ñi. Veà sau ñöøng laøm nhö vaäy nöõa.' Song chuùng sanh kia vaãn ñi laáy troäm luùa

cuûa ngöôøi khaùc hai ba laàn nöõa. Ngöôøi chuû ruoäng cuõng hoûi hai ba laàn, thaáy roài, lieàn naém

tay thoi chuùng sanh kia, loâi ñeán choã ñoâng ngöôøi vaø noùi vôùi moïi ngöôøi raèng: 'Chuùng sanh

naøy coù luùa cuûa noù maø coøn vaøo ruoäng toâi laáy troäm luùa toâi.' Chuùng sanh kia cuõng noùi vôùi

moïi ngöôøi raèng: 'Chuùng sanh naøy naém tay toâi, thoi toâi, loâi toâi ñeán choã ñoâng ngöôøi.' Khi

aáy, caùc chuùng sanh kia cuøng nhau nhoùm hoïp, khoùc loùc naõo neà vaø noùi nhö theá naøy:

'Chuùng ta sanh phaùp aùc baát thieän, ñoù laø phaûi giöõ ruoäng vaäy. Vì sao? Vì gìn giöõ ruoäng,

cho neân môùi cuøng nhau tranh tuïng, coù maát maùt, kieät taän, coù noùi chuyeän nhau baèng lôøi,

coù thoi nhau baèng naém tay. Trong soá ñoâng naøy chuùng ta haõy cöû ra moät ngöôøi ñoan

chaùnh, coù hình saéc raát ñeïp ñeõ, laäp laøm ñieàn chuû. Neáu ngöôøi naøo ñaùng quôû traùch thì phaûi

ñeå cho oâng aáy quôû traùch. Neáu ngöôøi naøo ñaùng ñuoåi thì ñeå cho oâng aáy ñuoåi. Coøn luùa boïn

chuùng ta thu ñöôïc thì neân theo ñuùng nhö phaùp chôû ñeán cho oâng aáy.'

“Khi aáy trong soá chuùng sanh kia coù moät ngöôøi ñoan chaùnh, hình saéc ñeïp ñeõ ñeä nhaát, hoï beøn cöû ra, laäp laøm ñieàn chuû. Neáu coù ai ñaùng quôû traùch thì oâng aáy quôû traùch; neáu coù ai ñaùng ñuoåi, thì oâng aáy ñuoåi. Neáu coù luùa thì hoï ñuùng nhö phaùp chôû ñeán cho ñieàn chuû. Ñieàn chuû ñoù töùc laø Saùt-lôïi23. Laøm cho chuùng sanh hoan laïc ñuùng nhö phaùp, thuû hoä vaø haønh giôùi laø vua24. Vua ñöôïc goïi laø vua vaäy. “Naøy Baø-tö-tra, ñoù la nhaân duyeân ñaàu tieân cuûa doøng Saùt-lôïi trong theá gian. Ñoù laø trí baäc nhaát kyø cöïu, ñuùng nhö phaùp, chöù chaúng phaûi khoâng nhö phaùp. Nhö phaùp laø toân quyù giöõa loaøi ngöôøi. “Khi aáy, coù chuùng sanh cho raèng söï thuû hoä laø beänh, thuû hoä laø ung nhoït, thuû hoä laø muõi teân ñaâm, lieàn töø boû söï thuû hoä, nöông nôi voâ söï25, laøm nhaø laù ñeå ôû vaø hoïc Thieàn.

23. Ñònh nghóa töø saùt-ñeá-lò; Paøli: khettaønaö patìti...khattiyo, “Khattiya (saùt-ñeá-lò), laø ngöôøi chuû cuûa ruoäng ñaát”. 24. Ñònh nghóa töø vua, trong Paøli, töø raøjaø (vua) ñöôïc noùi laø xuaát xöù töø ñoäng töø raójeti, laøm vui loøng. Paøli: dhammena pare raójetiit... raøjaø, “Vua, laø ngöôøi ñuùng nhö phaùp maø laøm vui loøng moïi ngöôøi”. 25. Paøli: araóóaøyatane, trong khu röøng vaéng.

Ngöôøi aáy töø choã voâ söï, moãi buoåi saùng vaøo thoân aáp hay vöông thaønh maø khaát thöïc. Soá ñoâng chuùng sanh kia thaáy vaäy lieàn boá thí cho, cung kính, toân troïng vaø noùi nhö theá naøy: ‘Chuùng sanh naøy cho raèng thuû hoä laø beänh, thuû hoä laø ung nhoït, thuû hoä laø muõi teân ñaâm, neân ñaõ töø boû thuû hoä, nöông nôi voâ söï laøm nhaø laù ñeå ôû vaø hoïc Thieàn. Naøy chö Toân, ngöôøi naøy ñaõ xaû boû söï gaây haïi, phaùp aùc, baát thieän.’ Ñoù laø Phaïm chí. Do ñoù Phaïm chí ñöôïc goïi laø Phaïm chí vaäy26. “Chuùng sanh kia hoïc Thieàn maø khoâng ñaéc Thieàn, hoïc khoå haïnh maø khoâng ñaéc khoå haïnh, hoïc vieãn ly maø khoâng ñaéc vieãn ly, hoïc nhaát taâm maø khoâng ñaéc nhaát taâm, hoïc tinh taán maø khoâng ñöôïc tinh taán, lieàn boû choã voâ söï, trôû veà thoân aáp, vöông thaønh, laøm nhaø boán truï, taïo laäp kinh saùch. Caùc chuùng sanh kia thaáy vaäy, beøn khoâng boá thí, khoâng cung kính, toân troïng nöõa vaø noùi nhö theá naøy: ‘Chuùng sanh naøy tröôùc kia coi thuû hoä laø beänh, thuû hoä laø ung nhoït, thuû hoä laø muõi teân ñaâm, beøn töø boû söï thuû hoä, nöông nôi voâ söï, laøm nhaø laù ñeå ôû vaø hoïc Thieàn, nhöng khoâng theå ñaéc Thieàn, hoïc khoå haïnh maø khoâng ñaéc khoå haïnh, hoïc vieãn ly maø khoâng ñöôïc vieãn ly, hoïc nhaát taâm maø khoâng ñöôïc nhaát taâm, hoïc tinh taán maø khoâng ñöôïc tinh taán lieàn boû nôi voâ söï, trôû veà thoân aáp, vöông thaønh, laøm nhaø boán truï, taïo laäp kinh saùch. Naøy chö Toân, ngöôøi naøy laïi hoïc söï baùc vaên, khoâng hoïc Thieàn nöõa. Baùc vaên do ñoù ñöôïc goïi laø baùc vaên vaäy27. “Naøy Baø-tö-tra, ñoù laø nhaân duyeân ñaàu tieân cuûa doøng Phaïm chí trong theá gian. Ñoù laø trí baäc nhaát kyø cöïu, ñuùng nhö phaùp, chöù chaúng phaûi khoâng nhö phaùp. Nhö phaùp laø toân quyù giöõa loaøi ngöôøi. “Baáy giôø, caùc chuùng sanh khaùc, moãi ngöôøi ñeán moãi phöông maø laøm ruoäng; ngöôøi thì ñi veà phöông naøy maø laøm ngheà laøm ruoäng; ngöôøi thì ñi veà phöông kia maø laøm ngheà laøm ruoäng. Ñoù laø doøng Pheä-xaù. “Naøy Baø-tö-tra, ñaây laø nhaân duyeân ñaàu tieân coù doøng Pheä-xaù trong ñôøi. Ñoù laø trí baäc nhaát kyø cöïu,

ñuùng nhö phaùp, chöù chaúng phaûi khoâng nhö phaùp. Nhö phaùp laø toân quyù giöõa loaøi ngöôøi. “Naøy Baø-tö-tra, khi theá gian khôûi leân ba chuûng taùnh naøy roài, thì lieàn bieát coù doøng Sa- moân thöù tö28. Taïi sao trong theá gian coù ba chuûng taùnh naøy roài lieàn bieát coù doøng Sa-moân thöù tö? Trong doøng toäc Saùt-lôïi coù nhöõng thieän nam töû hay töï quôû traùch mình, gheùt phaùp baát thieän, töï chaùn gheùt phaùp aùc, baát thieän, caïo boû raâu toùc, khoaùc aùo ca-sa, chí tín, lìa boû gia ñình hoïc ñaïo, vaø suy nghó theá naøy: ‘Ta neân laøm Sa-moân, tu Phaïm haïnh.’ Ngöôøi aáy beøn laøm Sa-moân, tu Phaïm haïnh. Thieän nam töû trong doøng toäc Phaïm chí, doøng toäc Pheä-xaù cuõng vaäy, cuõng töï quôû traùch, gheùt phaùp baát thieän, töï chaùn gheùt phaùp aùc, baát thieän, caïo boû raâu toùc, khoaùc aùo ca-sa, chí tín, lìa boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, hoïc ñaïo, cuõng nghó nhö theá naøy: ‘Ta neân laøm Sa-moân, tu Phaïm haïnh,’ beøn laøm Sa-moân vaø tu Phaïm haïnh. “Naøy Baø-tö-tra, nhö vaäy, trong theá gian khôûi leân ba chuûng taùnh naøy roài, thì lieàn bieát coù doøng Sa-moân thöù tö. “Naøy Baø-tö-tra, nay Ta noùi roäng veà ba chuûng taùnh naøy. Noùi roäng veà ba chuûng taùnh

26. Ñònh nghóa ngöõ nguyeân cuûa töø Baø-la-moân; Paøli: paøpake akusale dhamme baøhentìti... braøhmaòaø, “Baø-la- moân laø nhöõng ngöôøi loaïi boû phaùp aùc baát thieän”. Töø braøhmaòa ñöôïc giaûi thích laø do ñoäng töø baøheti: loaïi boû, toáng khöù. 27. Paøli, ñònh nghóa ajjhaøyaka, haïng ngöôøi coù hoïc thöùc: na daøn’ ime jhaøyantì i.. ajjhaøyaka, “Hoï khoâng tu thieàn, neân goïi hoï laø ajjhaøyaka”. Theo ngöõ nguyeân naøy, ajjhaøyaka (ngöôøi baùc vaên) laø do ñoäng töø jhaøyati, tu thieàn. 28. Trong baûn Paøli, giai caáp thöù tö laø suddaø (Thuû-ñaø-la).

naøy theá naøo? Moät thieän nam töû thuoäc chuûng toäc Saùt-lôïi maø thaân laøm phaùp baát thieän, khaåu, yù, laøm phaùp baát thieän, thì ngöôøi ñoù khi thaân hoaïi maïng chung, nhaát ñònh phaûi thoï khoå. “Cuõng vaäy, thieän nam töû trong doøng toäc Phaïm chí, doøng toäc Pheä-xaù, thaân laøm phaùp baát thieän, khaåu, yù, laøm phaùp baát thieän, thì ngöôøi ñoù khi thaân hoaïi maïng chung, nhaát ñònh phaûi thoï khoå. “Naøy Baø-tö-tra, moät thieän nam töû thuoäc doøng toäc Saùt-lôïi maø thaân laøm thieän phaùp, khaåu, yù laøm thieän phaùp, thì ngöôøi ñoù khi thaân hoaïi chung, nhaát ñònh seõ thoï laïc. “Cuõng vaäy, thieän nam töû doøng toäc Phaïm chí, doøng toäc Pheä-xaù, maø thaân laøm thieän phaùp, khaåu, yù laøm thieän phaùp, thì ngöôøi ñoù khi thaân hoaïi maïng chung, nhaát ñònh seõ thoï laïc. “Naøy Baø-tö-tra, thieän nam töû thuoäc doøng toäc Saùt-lôïi, thaân laøm hai haïnh, vaø giöõ hoä haïnh , khaåu, yù laøm hai haïnh vaø giöõ hoä haïnh, thì ngöôøi ñoù khi thaân hoaïi maïng chung, seõ 29

thoï khoå vaø laïc. “Cuõng vaäy, naøy Baø-tö-tra, thieän nam töû thuoäc doøng toäc Phaïm chí hay Pheä-xaù,

thaân laøm hai haïnh, vaø giöõ hoä haïnh, khaåu, yù laøm hai haïnh vaø giöõ hoä haïnh, thì ngöôøi ñoù

khi thaân hoaïi maïng chung, seõ thoï khoå vaø laïc.

“Naøy Baø-tö-tra, thieän nam töû doøng toäc Saùt-lôïi tu baûy giaùc phaùp, kheùo tö duy vaø kheùo quaùn saùt, bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, taâm giaûi thoaùt duïc laäu, taâm giaûi thoaùt höõu laäu vaø voâ minh laäu, giaûi thoaùt roài lieàn bieát giaûi thoaùt, bieát nhö thaät: Söï sanh ñaõ heát, Phaïm haïnh ñaõ laäp, ñieàu caàn laøm ñaõ laøm xong, seõ khoâng coøn taùi sanh nöõa. “Cuõng vaäy, thieän nam töû doøng toäc Phaïm chí, doøng toäc Pheä-xaù tu baûy giaùc phaùp, kheùo tö duy, kheùo quaùn saùt; ngöôøi aáy bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, taâm giaûi thoaùt duïc laäu, taâm giaûi thoaùt khoûi höõu laäu, voâ minh laäu, giaûi thoaùt roài lieàn bieát giaûi thoaùt, bieát nhö thaät: Söï sanh ñaõ heát, Phaïm haïnh ñaõ laäp, ñieàu caàn laøm ñaõ laøm xong, khoâng coøn taùi sanh. “Naøy Baø-tö-tra, nhö vaäy, Ta ñaõ phaân bieät roäng raõi veà ba chuûng taùnh naøy vaäy. “Phaïm thieân ñeá chuùa30 noùi baøi keä: Loaøi hai chaân, Saùt-lôïi toái toân, Ñaáy laø chuû tröông coù chuûng toäc. Nhöõng ai caàu hoïc Minh vaø Haïnh, Vò aáy, Thieân, Nhaân ñeàu taùn thaùn. “Naøy Baø-tö-tra, Phaïm thieân ñeá chuùa kheùo noùi baøi keä naøy chöù khoâng phaûi khoâng kheùo, kheùo ca ngôi, phuùng tuïng chöù khoâng phaûi khoâng kheùo, kheùo ngaâm vònh vaø noùi, chöù khoâng phaûi khoâng kheùo, noùi nhö theá naøy: Loaøi hai chaân, Saùt-lôïi toái toân, Ñaáy laø chuû tröông coù chuûng toäc. Nhöõng ai caàu hoïc Minh vaø Haïnh, Vò aáy, Thieân, Nhaân ñeàu taùn thaùn. “Vì sao? Vì Ta cuõng noùi nhö vaäy:

29. Hoä haønh chæ haønh vi thuû hoä. Baûn Paøli khoâng coù töø naøy. 30. Phaïm thieân ñeá chuùa Paøli: Sanaö-kumaøra Brahaman, Thöôøng ñoàng hình Phaïm thieân (Phaïm thieân trong hình daùng con nít).

Loaøi hai chaân, Saùt-lôïi toái toân,
Ñaáy laø chuû tröông coù chuûng toäc.
Nhöõng ai caàu hoïc Minh vaø Haïnh,
Vò aáy, Thieân, Nhaân ñeàu taùn thaùn.”

Ñöùc Phaät noùi nhö vaäy, Toân giaû Baø-tö-tra, Baø-la-baø vaø chö Tyø-kheo nghe Phaät noùi, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.